

8.4.2025

Diaarinro VN/25123/2024

Ennallistamissuunnitelman valmistelun teemaryhmän 1 Maa- ja sisävesiluontotyytit, lajien elinympäristöt sekä virtavedet ja tulvatasanteet (Artiklat 4 ja 9),

6. kokous

Aika: Tiistai 8.4.2025 klo 12.30–15.00

Paikka: Teams

Paikalla: Mikko Kuusinen (pj), Hanna-Leena Keskinen, Esko Hyvärinen, Martina Reinikainen, Iris Mäntylä (ympäristöministeriö), Katja Matveinen (varapi), Antti Leinonen, Antti Parjanne, Anna Schulman, Heini Lehtosalo, Janne Pitkänen, Jouni Tammi, (maa- ja metsätalousministeriö), Antti Sallinen, Anna Suuronen (Suomen ympäristökeskus), Pauliina Louhi (Luonnonvarakeskus), Santtu Kareksela (Metsähallitus Luontopalvelut), varajäsen Arto Sorri (Suomen metsäkeskus), varajäsen Mari Lyly (Suomen riistakeskus), varajäsen Marja-Liisa Pitkänen (ELY-keskus), Maija Häggblom, Katarina Rehnström (Ahvenanmaan maakuntahallitus), sihteerit Marita Arvela, Aija Kukkala (Suomen ympäristökeskus)

Poissa: Olli Ojala, Turo Hjerppe (ympäristöministeriö), varajäsen Ville Schildt (maa- ja metsätalousministeriö), Lauri Karvonen (Metsähallitus Metsätalous Oy), varajäsen Hannu Lehtonen (Metsähallitus Metsätalous Oy), Pirkko Siikamäki (ELY-keskus), Jarkko Nurmi (Suomen riistakeskus), varajäsen Sakari Sarkkola (Luonnonvarakeskus), varajäsen Raisa Tiilikainen (Metsähallitus Luontopalvelut), varajäsen Mari Annala (Suomen ympäristökeskus), sihteeri Raisa Nikula (Luonnonvarakeskus)

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12.32. Asialista hyväksyttiin.

2. Edellisten kokousten pöytäkirjojen hyväksyminen

Edellisten kokousten (26.3. ja 28.3.2025) pöytäkirja ei ole vielä valmistunut ja sihteerit tiedottavat teemaryhmän jäseniä, kun se on valmis tarkastettavaksi.

3. Perinnebiotooppien yleisesittely (Martina Reinikainen)

Puheenjohtaja avasi niittyluontotyyppien ja muiden perinnebiotooppien käsittelyn.

Martina Reinikainen esitteli yleisesti perinnebiotooppeja (Liite 1). Perinnebiotoopit ovat uhanalaisia luontotyyppisiä, ja luontodirektiivin luontotyyppinä niihin kuuluu sekä laaja-alaisia, Fennoskandialle tyypillisiä luontotyyppisiä, että eteläisemmän Euroopan luontotyyppisiä, jotka esiintyvät Suomessa harvinaisina pohjoisilla levinneisyysrajoillaan. Perinnebiotoopit ovat avoimia ja puoliavoimia ympäristöjä, joita perinteinen maatalous on laajentanut, synnyttänyt ja pitänyt yllä. Perinnebiotooppeiksi luettavissa luontotyypeissä on tulkintaeroja jäsenmaiden välillä. Englanniksi luontotyyppiryhmän nimi on "Natural and seminatural grassland formations". Uhkista ja paineista keskeisimmät ovat umpeenkasvu, hoidon loppuminen, rehevöityminen, rakentaminen ja metsittäminen.

Perinnebiotooppien historiallisia pinta-aloja on arvioitu luontotyyppien uhanalaisuusarvioinneissa vuosina 2008 ja 2018. Historiallisten tietolähteiden pohjalta tehdyt arviot eivät ole tarkkoja, koska tilastoinnin tarkoitus ja luokittelu ovat olleet erilaisia kuin nykyään.

Teoreettisen suotuisan viitealan (FRA:n) laskemisessa on käytetty lähtökohtana arvioita 1950-luvun pinta-aloista ja historiallisen ajan (1700–1900-luvut) pinta-aloista. Muutokset perinnebiotooppien kokonaismäärissä ovat olleet maatalouden rakennemuutoksen vuoksi hyvin suuria ja voidaan katsoa, että suotuisat viitealat ovat perinnebiotooppien osalta merkittävästi nykypinta-alaa suurempia. Perinnebiotooppien valtakunnallinen inventointi on tehty kahdesti: ensimmäinen 1990-luvulla ja toinen 2016–2022. Maatalouden ympäristöhoitosopimukset ovat tärkein jatkuvan hoidon rahoituskanava.

Perinnebiotooppien suojelussa ja tilan parantamisessa on tärkeää hoidossa olevien perinnebiotooppikohteiden säilyminen hoidossa. Myös hoidon laadun parantaminen sekä alueiden palauttaminen hoitoon on tärkeää. Palautettavat alueet eivät ole heti luontotyyppin kriteerit täyttäviä tai hyvässä tilassa, mutta kehittyvät tarkoituksenmukaisella hoidolla.

4. MMM:n puheenvuoro (Heini Lehtosalo)

Heini Lehtosalo maa- ja metsätalousministeriöstä piti esityksen (Liite 2), jossa hän kertoi mm. EU:n yhteisen maatalouspolitiikan eli CAP:in tilanteesta liittyen perinnebiotooppikokonaisuuteen. Osana Helmi-ohjelmassa tehtävää työtä on myös sovittu tavoite perinnebiotooppien hoidosta (52 000 ha). CAP:in tuella rahoitetaan perinnebiotooppikohteiden hoitoa.

Lehtosalo toi esille, että perinnebiotooppeihin liittyvät käsitteet ovat haastavia. Esimerkiksi perinnemaisema-käsite on käytössä perinnemaisemainventoinnissa, mutta se on laajempi käsite verrattuna perinnebiotooppi-käsitteeseen, joka on sen sijaan tunnetumpi luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnissa ja luontodirektiivin mukaisessa raportoinnissa.

EU:n yhteiseen maatalouspolitiikkaan eli CAP:iin kuuluvat rajatut kaudet. Vuosien 2023–2027 CAP-kauden aikana on ollut käynnissä toimenpidekokonaisuus perinnebiotooppien hoidon edistämiseksi. Tavoitteena on ollut saada hoitoon 46 000 ha perinnebiotooppeja ja luonnonlaitumia vuoteen 2027 mennessä.

Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoitoon kuuluvat ympäristösopimukset, joissa korvaus on kustannusperusteinen hoidossa oleville pinta-aloille. Sopimuksia tehdään perinnebiotooppien ja maatalousympäristön luonnonlaitumille. Kuluvalla CAP-kaudella sopimuskohteilla tehtiin maastokatselmuksia kahden ensimmäisen sopimusvuoden aikana. On käynyt ilmi, että ympäristöhoitosopimuksiin on sisällytetty paikoin merkittävästikin aloja, jotka eivät täytä CAP:in reunaehtoja. Nämä alueet on jouduttu rajaamaan sopimusten ulkopuolelle. Helmi-ohjelman työnjaon mukaisesti CAP:issa ei ole toimenpidettä uusien sopimuskohteiden peruskunnostukselle. Helmin perinnebiotooppeja koskevia tavoitteita ei ole peruskunnostusten osalta saavutettu, ja uusia sopimusaloja tulee hoidon piiriin verkkaisemmassa tahdissa kuin on odotettu. Rahoitusta olemassa oleviin (lisäala) ja uusiin sopimuksiin on vielä tarjolla.

Nykyinen CAP-kausi päättyy vuonna 2027. Uuden CAP:n toimeenpano alkaa 1–2 siirtymävuoden jälkeen. Komissio julkaisi maatalouden 100 päivän vision 19.2.2025, mikä antaa viitteitä tulevan CAP:in valmisteluun.

EU:n monivuotisen rahoituskehiksen (MFF) esitys on myös tulossa kesällä 2025 ja komission CAP-esitysluonnos syksyllä 2025. Käytettävissä oleva rahoitus määrittelee sen, millaisia tavoitteita perinnebiotooppien hoidolle voidaan antaa.

Perinnebiotooppien hoitoon ja tilan parantamiseen liittyy monia haasteita. Perinnebiotoopit hyötyvät perinteisistä tavoista tuottaa ruokaa. Laiduntavien eläinten määrä on vähentynyt ja nautakarjatilojen lukumäärä on pienentynyt Suomessa. Maatalouden rakennemuutos etenee, tilakoot kasvavat ja eläinten laiduntaminen on toteutuessaan intensiivisempää (peltolaidunnus). On ennustettu, että tilojen määrä puolittuu nykyisestä vuoteen 2040 mennessä. Laiduntamista haastavat myös kasvaneet suurpetojen määrät.

Martina Reinikaisen ja Heini Lehtosalon esitysten jälkeen käydyssä keskustelussa nostettiin esille seuraavia näkökulmia ja huomioita:

- Aikaisemmat luontotyyppikäsittelyt teemaryhmä 1:ssä ovat lähteneet liikkeelle ekologisesta tarvearviosta. Perinnebiotoopeilla lähtökohta toimenpiteiden suunnitteluun on erilainen ja on hyvä

tarkastella tavoitteiden asettamista myös sitä kautta, mikä on realistista hoidon kannalta (hoitajat ja laiduntajat on aina löydyttävä sopiville perinnebiotooppikohteille).

- Käsitteiden käytön väliset erot sekä CAP:issa että EU:n ennallistamisasetuksen palauttamis- ja ennallistamisvelvoitteiden välillä on hyvä tunnistaa.
- On myös pohdittava sitä, miten löydetään rahoituskeinoja siihen, kun pyritään palauttamaan pinta-alaa kohti direktiiviluontotyyppien määritelmää ja hyvää tilaa (miten voidaan luoda laadukkaita toimenpiteitä ja hoitoa).

5. Ahvenanmaan puheenvuoro

Maija Häggblom Ahvenanmaan maakuntahallituksesta piti puheenvuoron perinnebiotoopeista. Esimerkiksi siniheinäniityt, kalkkikedot ja lehdesniityt ovat Ahvenanmaalle erityisiä ja tärkeitä perinnebiotooppeja. Ahvenanmaalla mietitään luontotyyppien tilan parantamista ja palauttamista ja puhutaan yleisesti ympäristötukien yhteydessä myös kulttuurimaisemasta sekä luonnonlaitumista, joilla on korkeat luontoarvot. Esimerkiksi pääosa lehdesniityistä sijaitsee luonnonsuojelualueilla ja kunnostukseen on oma rahoituksensa ympäristötukien kautta. Ahvenanmaalla ei ole Helmi-ohjelmaa vastaavaa instrumenttia. Luonnonlaitumien inventointi tulisi uusia, sillä jo aiemmin oli todettu huonossa kunnossa olevia tai vajavaisella hoidolla olevia kohteita.

Myös Ahvenanmaalla maatalouden rakennemuutos alkoi jo käytännössä 1950-luvulla ja nykyisin on jäljellä enää vain vähän nauta- ja lammastiloja. Laiduntavat eläimet siis vähenevät ja pedot aiheuttavat myös haastetta. Nykyisin ei ole helppoa saada tehtyä sopimuksia laiduntamisesta ja hoidosta. Esimerkiksi lehdesniittyjen hoito on haastavaa ja kallista; korvaus tulisi olla riittävän suuri. On arvioitu, että perinnebiotooppien hoidon taso on heikkenemässä. Kasvitauti saarnensurma on myös haaste Ahvenanmaalla.

Tietyt luontodirektiivin luontotyyppit ovat Ahvenanmaan vastuulla niin suojelutasoarvioinnissa kuin ennallistamissuunnitelman laatimisessa. Toisaalta on myös yhteisiä luontotyypppejä manner-Suomen kanssa. Suojelutasoarvioinnissa Ahvenanmaan alueen suojelutasoarviointi tehdään näille yhteisille luontotyyypeille yhteistyössä manner-Suomen kanssa. Ahvenanmaalla on oma työryhmä ja se tekee ennallistamissuunnitelmaan oman osuuden, yhteistyössä ennallistamissuunnitelman hankkeen kanssa.

6. Luontotyyppikohtainen käsittely (Hanna-Leena Keskinen)

Hanna-Leena Keskinen esitteli perinnebiotooppien pinta-alojen, suotuisan viitealan (FRA) ja hyvän tilan arviointeja luontodirektiivin suojelutasoarvioinnissa. Luontodirektiivin luontotyypeissä on laajoja, helposti tunnistettavia luontotyypppejä, mutta lisäksi on myös pienempiä erikoisluontotyypppejä (mm. pääosin Ahvenanmaalla esiintyvät pienialaiset luontotyyppit).

Pinta-alan arviointi ja suotuisan viitealan (FRA:n) määrittelyt on tehty perinnebiotoopeille suurimmilta osin samoilla menetelmillä. Nykypinta-alojen arviot perustuvat pääosin Metsähallituksen ja ELY-keskusten inventointeihin. Arvioihin on liitetty mukaan Ahvenanmaan tiedot. Vuoden 1995 pinta-alan arviona on käytetty ensisijaisesti 1990-luvun valtakunnallisen perinnemaisemainventoinnin tuloksia.

Direktiiviluontotyyppien määrittely ja erottaminen tekevät historiallisten pinta-alojen arvioinnista haastavaa. Keskinen korosti esityksessään, että historialliset pinta-alat ja niiden perusteella määritetyt FRA:t ovat viitteellisiä. Perinnebiotooppien suotuisa viiteala on joka tapauksessa selkeästi nykypinta-alaa suurempi. Pinta-alan palauttamistavoitteiden määrittelyssä tulee pohtia aidosti realistisuutta, toteutettavuutta ja pitkäjänteisen jatkuvan hoidon turvaamisen edellytyksiä.

Keskinen esityksen jälkeen käydyssä keskustelussa tuotiin esille seuraavia näkökulmia ja huomioita:

- Esitettiin kysymys, mitä ohjausryhmältä tulleet reunaehdot vuoden 1995 pinta-alan käyttämisestä suotuisina viitealoina tarkoittaisivat perinnebiotoopeille (miten paljon pinta-alaa tulisi tällöin palautettavaksi).
- Epäiltiin, että 1990-luvun valtakunnallisen inventoinnin tulos (joka on otettu perinnebiotoopeille arvioksi vuoden 1995 pinta-alalle) olisi ollut perinnemaisema-alan arvio eli alassa olisi mukana muutakin kuin perinnebiotooppien luontotyyppien alaa. Keskustelussa esitettiin, että on tärkeää huomata, milloin puhutaan itse luontotyyppin pinta-alasta ja milloin perinnemaiseman pinta-alan arviosta. On huomattava, että 1990-luvun inventointien jälkeen on tehty tarkkarajaisempia määrittelyjä direktiiviluontotyypeille ja tulkinnat ovat kehittyneet. Keskinen muistutti, että suotuisiin viitealoihin ja niiden määrittelyyn on suhtauduttava viitteellisesti. Eri luontotyypit esiintyvät laitumilla ja niityillä mosaiikkimaisesti. Luontodirektiivin mukaiset luontotyyppimääritelmät ovat hyvin erilaisia verrattuna siihen, miten perinnemaisema on muodostunut ja esiintynyt. Luontotyyppien rajat on siis määritelty myöhemmin.
- Tavoitepinta-alojen asettelu perinnebiotoopeille herätti keskustelua. Kun lähdetään hakemaan sopivaa luontotyyppikohtaista tavoitepinta-alaa, olisi tärkeää huomioida myös suuri tuntemattoman pinta-alan osuus, jota löytyy joiltakin perinnebiotoopeilta. Olisi varmistettava, että luontotyyppin kokonaispinta-alan arvio olisi linjassa sen kanssa, että hoidon piiriin tavoitteiden puitteissa haluttu pinta-ala myös oikeasti löytyy. Tavoitteiden asettamisessa pitäisi olla siis melko hyvä käsitys siitä, missä ovat ne potentiaaliset kohteet, joita lähdetään kunnostamaan ja/tai palauttamaan.
- Keskustelussa muistutettiin jälleen siitä, että nyt kerätään tietoa ja määritetään tavoitteet, jokaiselle luontotyyppille asetettava tavoitepinta-ala on ennallistamissuunnitelmaan tarvittava tieto, ja se täytyy miettiä ennallistamissuunnitelmaan siltä kannalta, mikä on aidosti realistista. Tavoitepinta-ala ei tule siis suoraan luontodirektiivin suojelutasoarvioinnista. On huomattava, että tilanteet ja lähtökohdat vaihtelevat myös luontotyypeittäin. Ennallistamissuunnitelmaan ei myöskään tarvitse pakollisena toimittaa tarkkoja kartoja siitä, missä ennallistamiskohteet sijaitsevat.
- Perinnebiotooppitiedon osalta Suomessa on melko hyvä tilanne, koska perinnebiotooppi-inventointeja on tehty vuosikymmenien varrella. Niissä ei toki ole löydetty kaikkia potentiaalisia alueita, mutta hyvä lähtökohta työhön on kuitenkin olemassa. Perinnebiotooppien osalta haasteena ovat ennemminkin hoitajien saatavuus sekä rahoitus.
- Perinnebiotooppien osalta olisi myös mietittävä, tiedetäänkö riittävästi luontotyyppien päällekkäisyydestä, esim. lehtojen kanssa. Todettiin, että päällekkäisyyttä eri luontotyyppien välillä on, ja sitä pitää tarkastella.
- Keskusteltiin rahoituskeinoista ja esitettiin kysymys, puuttuuko toimenpidepaletista rahoituskeino sellaisille palautettaville luontotyypeille, jotka eivät täytä direktiiviluontotyyppien määritelmää vielä pitkään aikaan. Esimerkiksi nykyisen Helmi-ohjelman ja ympäristösopimusjärjestelmän yhteensovittamisessa on ollut haastetta. Helmissä on voitu tehdä palauttamista, mutta jatkon kannalta olisi varmistettava kansallista rahoitusta, jotta kohteiden jatkohoito on turvattu. Rahoituskeinot ovat asia, jota on syytä pohtia, myös siinä yhteydessä, kun asetetaan palauttamistavoitteita perinnebiotoopeille.
- Suomessa on ajateltu, että lannoitetut pellot eivät käytännössä ole muutettavissa perinnebiotoopeiksi pitkälläkään aikavälillä. Sen sijaan eteläisemmässä Euroopassa peltoja on lähdetty palauttamaan. Pintamaan kuorinta on kuitenkin kallis toimenpide, joten on syytä keskittyä olemassa olevien kohteiden hoidon turvaamiseen ja laajentamiseen.

Keskinen esitteli perinnebiotoopeista seuraavat luontotyypit: merenrantaniityt (1630), kosteat suuruuhoniityt (6430), runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt (6270) ja alavat niitetyt niityt (6510).

Itämeren boreaaliset rantaniityt (merenrantaniityt) (1630)

Käydyssä keskustelussa nostettiin esille seuraavia näkökulmia ja huomioita:

- Hyvässä tilassa on suurin osa merenrantaniittyjen kokonaispinta-alasta. Luontotyyppin suotuisa viiteala on kuitenkin suurempi kuin nykyinen pinta-ala. Tämän luontotyyppin tavoitepinta-alan kohdalla on hyvä huomioida myös se, että luontotyyppin pinta-ala on lisääntynyt 1990-luvulta. Esimerkiksi Pohjois-Pohjanmaalla merenrantaniittyjä on onnistuttu kunnostamaan ja hoitamaan merkittäviä määriä 1990-luvulta lähtien EU-rahituksen turvin. Nämä laajat merenrantaniityt ovat erityisen tärkeitä linnustolle. Hoidossa on suhteellisen paljon pinta-alaa. Tästä nousee kysymys, tarvitseeko tämän luontotyyppin kohdalla vielä tehdä lisää.
- Umpeenkasvu, ruovikoituminen ja rehevöityminen ovat erityisesti merenrantaniityillä tunnistettu paineiksi ja uhkiksi.
- Nykyisten olemassa olevien kohteiden säilyttäminen ja parantaminen on keskeistä. Palauttaminen on myös aidosti mahdollista perinnebiotoopeilla, vaikka siihen toki liittyy erilaisia haasteita. Olennaista on kuitenkin ymmärtää, että "palauttaminen" voi tarkoittaa sekä melko hyvässä kunnossa olevan, umpeenkasvaneen niityn (joka ei enää täytä direktiiviluontotyyppin määritelmää) kunnostamista uudelleen hoitoon, että kokonaan uusien alueiden raivaamista, joille lajisto leviää hoidon myötä. Tarkoituksenmukaista on kohdistaa toimenpiteet parhaille kohteille, mutta myös järkeviksi kokonaisuuksiksi.
- Nostettiin myös esille termien käyttö. Voisi olla hyvä puhua ennallistamisen tavoitepinta-alasta erotuksena FRA:sta, tosin FRA on joka tapauksessa osa ennallistamisformaattia.
- Palauttamisproblematiikka herätti runsaasti keskustelua. Keskustelussa tuotiin esille, että mitä enemmän luodaan jatkuvaa hoitamista vaativaa luontotyyppipinta-alaa, sitä enemmän tarvitaan resursseja ja hoidon pitkäjänteistä organisointia.
- Perinnebiotooppien tilan parantamisessa on väistämättä ajateltava myös kustannusnäkökulmia. Asiassa olisi löydettävä sopiva tasapaino. Jotta voidaan maksimoida luonnonsuojelullinen lopputulos, kannattaisi ensisijaisesti hoitaa ne alueet, jossa luontoarvot ovat jo nyt korkeat. Tässä yhteydessä on myös mahdollisuus huomioida kytkeytyvyyttä. Perinnebiotooppien hoito on kallista ja hoidon järjestäminen on haaste. Priorisointeja on paljon mietitty jo aikaisemmin, ja valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat kohteet ovat hyvin tunnettuja. Suojelualueilla ja Natura-alueilla olevat kohteet ja niiden tukeminen on tärkeää.
- Luontotyyppin palauttamiseen liittyvät viiveet herättivät keskustelua. Luontotyyppiä palautettaessa lajiston palautuminen tapahtuu viiveellä. Perinnebiotooppikeskittymien ympärillä olisi mahdollista katsoa kytkeytyneisyyttä lajiston näkökulmasta ja samalla arvioida, millaiset kohteet voitaisiin saada hoidon puolesta kannattaviksi.
- Usein on todettu, että uhanalaisista lajeista neljännes olisi perinnebiotoopeilla. Keskustelussa tuotiin esille, että tämä ei pidä paikkaansa, sillä on olemassa kaikenlaisia muitakin ihmistoiminnan muokkaamia elinympäristöjä. Monet perinnebiotooppien lajeista pärjäävät myös erilaisissa uuselinympäristöissä, mikä voi auttaa kytkeytyvyyden parantamisessa. Esimerkiksi tieverkostot voivat toimia osalle lajeista uuselinympäristöinä, kun taas vaateliaita lajeja (esim. pikkuapollo) ne eivät auta.

Kosteat suurruohoniityt (6430)

Käydyssä keskustelussa nostettiin esille seuraavia näkökulmia ja huomioita:

- Kosteat suurruohoniityt ovat koko maassa yleisiä, mikä on sen merkittävä ero muihin luontodirektiivin perinnebiotooppeihin. On huomattava, että luontotyyppiin lasketaan mukaan myös luontaisesti niittyinä pysyvät esiintymät.
- Nostettiin esille kysymys, mitä tarkoittaa luontotyyppin rakenteen ja toiminnan tuntematon osuus. Tällöin ei tunneta hyvässä ja ei-hyvässä tilassa olevien esiintymien määrää ja sijaintia riittävästi, ja luontotyyppin kokonaispinta-alaa joudutaan raportoimaan tuntemattomaksi. Tuntematon osuus asettaa haasteen ennallistamissuunnitelman laadinnalle.

- Keskustelussa tuotiin esille näkökulma, että kannattaisi arvioida, kuinka varma pinta-alan arvio on, jos ei ollenkaan tiedetä missä varsinaiset luontotyyppin esiintymät sijaitsevat. Suojelutasoarviointia on tehty vuodesta 2007 saakka ja käytössä on jokaisen luontotyyppin osalta parhain mahdollinen, saatavissa oleva aineisto. Eri luontotyypeillä korostuvat erilaiset keinot tietopuutteiden paikkaamiseksi. Tietopuutteiden paikkaaminen (ja tuntemattomasta pinta-alaosuudesta pois pääseminen) on myös yksi ennallistamisasetuksen tavoite.

Runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt (6270) ja Alavat niitettyt niityt (6510)

Kahden viimeisen perinnebiotoopin läpikäymiseen ei ollut yhtä paljon aikaa, kun kahden edellisen, mutta molemmat saatiin esiteltä ja käsiteltä.

Käydyssä keskustelussa nostettiin esille seuraavia näkökulmia ja huomioita:

- Runsaslajiisiin kuiviin ja tuoreisiin niittyihin kuuluu niittyjä ja ketoja, jotka ovat syntyneet niiton ja/tai laidunnuksen tuloksena sekä pienialaisia luontaisia niittyjä ja ketoja.
- Alavia niitettyjä niittyjä on jäljellä vain noin 60 ha. Alavilla niitetyillä niityillä keskeinen asia on hoidon haastavuus – Suomessa määritelmään kuuluu nimenomaan pitkään jatkunut niittohoito. Tämän ö luontotyyppin kohdalla on erityisenä haasteena hoidon jatkuvuuden turvaaminen sekä uusien alueiden saaminen hoidon piiriin.
- Eri jäsenmaissa on käytössä erilaisia tulkintoja luontodirektiivin perinnebiotooppien määritelmässä. Esimerkiksi Viron ja Suomen määritelmien väliset erot saattavat olla huomattavia. Ei ole tiedossa, ottaako komissio jollain tavoin kantaa määritelmäeroihin kansallisten ennallistamissuunnitelmien yhteydessä. Keskustelussa tuotiin esille, että siksi tässä vaiheessa olisi hyvä olla varovainen määritelmien muuttamisessa tai tarkentamisessa.

Vain kirjallisesti esiteltävät luontotyyppit:

- **Alvarit ja kalkkikedot (6280)**
- **Siniheinäniityt (6410)**

Vain kirjallisesti esiteltäviin luontotyypppeihin ei tullut huomioita tässä kohtaa

7. Osallistamissuunnitelma

Osallistamissuunnitelman käsittely siirtyy myöhempään ajankohtaan.

8. Seuraava kokous

Tämän kokouksen ja seuraavan (myös niittyjä ja muita perinnebiotooppeja käsittelevän) kokouksen pöytäkirjat yhdistetään.

Seuraava kokous (lisäkokous perinnebiotoopeille) pidetään 23.4.2025.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.59.

Ennallistamissuunnitelman valmistelun teemaryhmän 1 Maa- ja sisävesiluontotyytit, lajien elinympäristöt sekä virtavedet ja tulvatasanteet (Artiklat 4 ja 9),

6plus kokous

Aika: Keskiviikko 23.4.2025

Paikka: Teams

Paikalla: Mikko Kuusinen (pj), Olli Ojala, Hanna-Leena Keskinen, Martina Reinikainen, (ympäristöministeriö), Katja Matveinen (varapj), Antti Leinonen, Antti Parjanne, Janne Pitkänen, Jouni Tammi, (maa- ja metsätalousministeriö), Antti Sallinen, Anna Suuronen (Suomen ympäristökeskus), Santtu Kareksela (Metsähallitus Luontopalvelut), Lauri Karvonen (Metsähallitus Metsätalous Oy), varajäsen Arto Sorri (Suomen metsäkeskus), varajäsen Mari Lyly (Suomen riistakeskus), Pirkko Siikamäki (ELY-keskus), sihteerit Raisa Nikula (Luonnonvarakeskus), Marita Arvela (Suomen ympäristökeskus)

Poissa: Turo Hjerppe, Esko Hyvärinen (ympäristöministeriö), varajäsen Ville Schildt (maa- ja metsätalousministeriö), varajäsen Mari Annala (Suomen ympäristökeskus), varajäsen Hannu Lehtonen (Metsähallitus Metsätalous Oy), Jarkko Nurmi (Suomen riistakeskus), varajäsen Marja-Liisa Pitkänen (ELY-keskus), Pauliina Louhi (Luonnonvarakeskus), varajäsen Sakari Sarkkola (Luonnonvarakeskus), varajäsen Raisa Tiilikainen (Metsähallitus Luontopalvelut), varajäsen Mari Annala, sihteerit Aija Kukkala (Suomen ympäristökeskus)

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.00. Asialista hyväksyttiin.

2. Edellisten kokousten pöytäkirjojen hyväksyminen

Kokousten 5 (26.3.2025) ja 5plus (28.3.2025) pöytäkirjaesitykset hyväksyttiin.

3. Osallistamissuunnitelma

Puheenjohtaja kertoi projektiryhmän työstäneen hankkeen osallistamissuunnitelmaa konsultin vetämässä työpajassa, johon osallistuivat teemaryhmän puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja ja esitteli osallistamisen ajankohtaisia asioita (Liite 3).

Asetuksen 14 artiklan kohta 20 velvoittaa osallistamiseen ja osallistamisesta komissiolle raportointiin. Osallistamistilaisuuksista tulevat nostot ja palautteet tulee muistaa käsitellä teemaryhmän työssä. Työssä tarvitaan sidosryhmiä ja osallistaminen on tärkeää ennallistamissuunnitelman hyväksyttävyyden kannalta. Sidosryhmätyöskentelyyn liittyvästä fasilointipalvelusta on meneillään kilpailutus. Tähän palveluun liittyy myös palautteen kokoaminen.

Keskusteltiin teemaryhmä 1:n tehtäviin liittyvistä tilaisuuksista. Puheenjohtajat kehottivat ryhmän jäseniä miettimään mahdollisia uusia osallistamistilaisuuksia, joita ei vielä ole hankkeen Teams-kanavalta löytyvässä osallistamissuunnitelmassa Osallistamisen projektisuunnitelma_280225_MDI.pptx, ja merkitsemään niitä sinne.

Vesien- ja merenhoitosuunnitelmatyön edistämiseksi maakunnissa pidettävät yleisötilaisuudet tunnistettiin mahdollisiksi paikoiksi toteuttaa samalla myös ennallistamissuunnittelun sidosryhmien osallistamista mm. jokiasteasioissa, johon on erikseen osoitettu fasilointiresurssejakin.

4. Luontotyyppikäsittelyt

Hanna-Leena Keskinen taustoitti ja esitteli neljän käsittelemättä olevan avoimen perinnebiotoopin pinta-alojen, suotuisan viitealan (FRA) ja hyvän tilan arviointeja luontodirektiivin suojelutasoarvioinnissa.

Lehdes- ja vesaniityt (6530)

- Kyseessä on vahvasti perinteiseen maatalouteen sidoksissa oleva luontotyyppi. Esiintymät ovat syntyneet alueilla, joilta on kerätty lehdeksiä karjan talvirehuksi toistuvasti ja joita on lisäksi niitetty ja (jälki)laidunnettu.
- Suomen määritelmä on poikkeuksellinen ja osin haastava: jos määritelmässä lueteltuja hoitotoimia ei toteuteta säännöllisesti, luontotyyppi luokitellaan hakamaaksi (9070).
- Uuden ympäristösopimuskauden aikana osa kohteista on jäänyt/jäämässä hoidon ulkopuolelle.
- Ahvenanmaalla käytössä oleva määritelmä vastaa Ruotsin ja Viron linjaa: kunnostuskelpoiset esiintymät luokitellaan edelleen lehdes- ja vesaniityiksi, eivätkä ne muutu hakamaiksi.
- Virossa ja Ruotsissa luontotyyppiltä ei edellytetä koko perinteisen käytön säilyttämistä. Ruotsissa myös umpeenkasvaneet alueet sisällytetään luontotyyppiin, Virossa taas luontotyyppi (puisniid) on niittohoidossa oleva puustoinen alue
- Ahvenanmaan käytäntö kasvattaa luontotyyppin pinta-alaa, koska siellä – kuten Ruotsissa – mukaan lasketaan myös kunnostuskelpoiset esiintymät, jotka Manner-Suomessa luokiteltaisiin hakamaiksi. Ahvenanmaan pinta-ala on karkea arvio, kun taas Manner-Suomen pinta-ala perustuu SAKTI-aineistoon.
- Nykyinen pinta-ala on arvioitu olevan pienempi kuin suotuisa viiteala (FRA).
- Pinta-alan lisäämisessä korostuvat Ahvenanmaalla toteutettavat hoitotoimet.

Käydyssä keskustelussa nostettiin tästä luontotyyppistä esille seuraavia näkökulmia ja huomioita:

- Esiintymät ovat pieniä, mutta niiden ylläpito on erittäin työlästä. Tämä herättää kysymyksiä hoidon käytännön toteutettavuudesta. Onko hoidossa syntyvälle lehdesmateriaalille enää olemassa perinteistä käyttöä – vai tulisiko sen käsittelyyn kehittää uusia ratkaisuja?
- Hoito sisältää monenlaista aspektia eri vuodenaikoina, mutta sen avulla voidaan ylläpitää poikkeuksellisen rikasta avoimen ympäristön lajistoa, joka ei kykene säilymään muissa elinympäristöissä.
- Tätä luontotyyppiä on eniten Ahvenanmaalla, Manner-Suomessa tämän luontotyyppin esiintymiä on vain vähän ja ne sijaitsevat Saaristomeren suojelualueilla. Hoidon järjestämistä vaikeuttaa se, että nykyisten ympäristösopimussääntöjen mukaan ns. lisäisiä toimenpiteitä, kuten jälkilaidunnusta, saa toteuttaa vain sopimuksen haltija. Jotta luontotyyppin avoimuus – joka on sen lajiston säilymisen kannalta keskeinen tekijä – voitaisiin turvata, on tarpeen pohtia, millaisia maatalouden keinoja tai sopimusmalleja voitaisiin hyödyntää nykyistä joustavammin.
- Hoitovaatimuksen sisällyttäminen luontotyyppin määritelmään koettiin ongelmalliseksi. Teemaryhmän työn sujuvoittamiseksi asiasta olisi tarpeen käydä tarkempi keskustelu ja muodostaa yhteinen linjaus siitä, miten hoitovaatimukseen tulisi suhtautua. Lisäksi huomiota tulisi kiinnittää EU:n luontotyyppien tulkintaoppaan-määritelmässä käytettyihin englanninkielisiin termeihin *natural* ja *semi-natural grasslands* ja selvittää, mitä näillä käsitteillä tarkalleen ottaen tarkoitetaan. Muistutettiin, että olennaista ei ole, miten luontotyyppi on syntynyt, vaan miten lajistollisesti arvokkaat luontotyyppit saadaan säilymään avoimena.
- Todettiin, että Ahvenanmaan edustajilla olisi todennäköisesti ollut merkittävää asiantuntemusta tämän luontotyyppin kysymyksiin. Valitettavasti he eivät kuitenkaan olleet kokouksessa, sillä Teams-kalenterikutsu kokoukseen oli jäänyt lähettämättä heille. Kutsu toimitettiin vasta kokouksen alettua, kun osallistujien puuttuminen huomattiin.
- Edellisessä kokouksessa oli pohdittu, onko perinnebiotooppien hoito vain kallista tekohengitystä luontotyypeille, jotka ovat väistämättä katoamassa maatalouden muututtua. Tällä kertaa korostettiin,

että olennaista ei ole perinnebiotooppien historiallinen alkuperä tai perinteisten hoitotapojen jäljittely, vaan niissä elävän poikkeuksellisen monimuotoisen ja omaleimaisen lajiston säilyttäminen - eli mitä tilaa kohti luonnonhoito pyrkii. Avoimuuden ylläpitäminen millä tahansa tarkoituksenmukaisilla keinoilla nähtiin tärkeimpänä keinona estää lajiston katoaminen. Lisäksi muistutettiin, että näillä luontotyypeillä esiintyy useita EU:n luontodirektiivin suojelemissa lajeja, joiden elinympäristövaatimuksia ei voida täyttää muilla luontotyypeillä, ja että meneillään oleva luontokato koskee monenlaisia ympäristöjä.

- Pohdittiin luontaisten tekijöiden merkitystä avoimien elinympäristöjen säilymiselle nykyisin, erityisesti lehdes- ja vesaniittyjen sekä muiden perinnebiotooppien lajiston kannalta. Ennen karjatalouden yleistymistä Suomessa nämä luontaisesti avoimet alueet toimivat nykyisin perinnebiotoopeilla tavattavan lajiston alkuperäisinä elinympäristöinä. Nykyään tällaisia elinympäristöjä esiintyy jonkin verran rannikkoalueilla, myös hanhien laidunnuksen seurauksena. Kuitenkin meren rehevöityminen johtaa näidenkin avoimien alueiden umpeenkasvuun. Toisaalta esimerkiksi avoimia dyyniluontotyyppisiä voidaan ylläpitää ja laajentaa laidunnuksen vaikutuksesta (esim. variksenmarjadyynit).

Hakamaat ja kaskilaitumet (9070)

- Luontotyyppille on ominaista vaihteleva puustorakenne, lehtipuu- tai mäntyvaltaisuus. Myös esimerkiksi valkoselkätikka suosii tätä luontotyyppiä.
- Hoidon laatua on tarpeen parantaa lajiston ja luontotyyppin näkökulmasta.
- Iso ero FRA:n ja nykypinta-alan välillä tarkoittaa palauttamistarvetta (tavoitteena kasvillisuuden muutos), vaikka näin suuri pinta-ala ei ole toteutettavuudeltaan realistinen. Vuonna 1995 luontotyyppin pinta-ala oli 6 978 ha. Arvioitu nykypinta-ala manner-Suomessa on 3 500 ha ja Ahvenanmaalla 500 ha. Tämä luontotyyppi on yksi laajimmista perinnebiotoopeista.

Käydyssä keskustelussa nostettiin tästä luontotyyppistä ja erityisesti yleisesti perinnebiotooppien hoidosta esille seuraavia näkökulmia ja huomioita:

- Hakamaiden osalta FRA-arvion ja nykypinta-alan välillä on valtava ero – kaiken palauttaminen ei mitenkään ole mahdollista, mutta jokainen lisähehtaari on tärkeä.
- Korostettiin yleisesti, että perinnebiotooppien umpeenkasvun vaikutuksista lajistoon on runsaasti tutkimustietoa. Neljännes uhanalaisista lajeista on sidoksissa avoimiin elinympäristöihin. Ahvenanmaan esiintymien lajistollinen arvo on erityisen korkea, ja yksittäisten kohteiden lajistoarvot on tunnettava, kun kohteiden ennallistamistoimia ja priorisointeja suunnitellaan.
- Ainoa realistinen ratkaisu perinnebiotooppien ennallistamiseen vaikuttavat olevan maatalouspolitiikan ohjauskeinot. EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) rahoituskehykseen verrattuna esim. ympäristösopimusten rahoitus on aivan marginaalista. Myös metsätalouden rakennemuutos on merkittävä kehityskulku, josta tulisi voida ohjata hyötyä perinnebiotooppien ennallistamiseen.
- Perusteluja perinnebiotooppien hoidolle on tärkeää tuoda esille muita, tämän teemaryhmän ulkopuolella tapahtuvia keskusteluja silmällä pitäen.
- Tuotiin esille, että nyt keskustelussa olevien luontotyyppien taustat ovat sekä luontodirektiivissä että ennallistamisasetuksessa. Molempiin lakeihin on sisällytetty tarve yhteisörahoituksen käyttöön (aiemmin PAF ja nyt rahoitustarpeet osana ennallistamissuunnitelmaa). Ennallistamistoimien rahoituksen järjestäminen herätti keskustelua. Vaikka CAP-rahoituksen muuttamista ei olekaan kategorisesti poissuljettu nykyisellä CAP-kaudella (ennallistamisasetuksessa on säädetty, että nykyistä CAP-rahoituskehystä ei tarvitse muuttaa, mistä seuraa, että sitä voi haluttaessa muuttaa), maa- ja metsätalousministeriö on linjannut, että nykyiseen CAP-rahoitukseen ei puututa. Tavoitteena tulisi olla, että seuraavalla CAP-kaudella saataisiin jyvitetty rahoitusosuus ennallistamiskäyttöön. Keskustelua ja teemaryhmän ehdotuksia tarvitaan siitä, miten osa CAP-rahoituksesta voitaisiin

suunnata ennallistamiseen. Asetuksessa korostetaan vuoropuhelua jäsenvaltioiden ja komission välillä yhteisrahoituksen järjestämiseksi. Asetus korvaa osin PAF:n (Prioritised Action Framework), mutta logiikka on niissä sama: määrittämään rahoituksen määrä ja kohdentaminen.

- Keskustelussa muistutettiin myös meneillään olevan CAP-kauden osalta, että on tärkeää, että jo korvamerkityt rahat ovat käytettävissä perinnebiotooppien hoitoon.
- Heräsi kysymys, voitaisiinko kunnissa harjoitetun kotiseutumuseotoiminnan yhteydessä hoitaa lehdesniittyjä, jotka ovat aitoja perinnekohteita. Museoviraston kanssa on tehty yhteistyötä asiassa, mutta määrärahoja on leikattu ja vastuu museoiden yhteydessä olevien kohteiden hoidosta on siirtynyt ympäristöhallinnolle.
- Luonnonhoidon ja ennallistamisen suhde nähtiin ekologisesti haastavaksi – kyseenalaistettiin, onko mielekästä pysäyttää luonnon tila tiettyyn, ihmisen toiminnan historian perusteella määriteltyn asentoon.
- Keskustelussa palattiin taas lajistönäkökulman avainasemaan: hoidon keskeinen tavoitteena tulisi olla lajiston säilyminen, ei pelkästään luontotyyppin visuaalisen/maisemallisen tilan pysyttäminen. On siis pohdittava, mitä lajisto tarvitsee – eikä vain sitä, mitä maisema vaatii.
- Pohdittiin, onko tärkeämpää säilyttää tietyt lajit yhdessä vaiko mahdollisimman monimuotoinen lajisto, joka voi säilyä vähemmälläkin hoidolla. Tutkimustietoa todettiin olevan runsaasti siitä, mitä tapahtuu, kun hoito loppuu – tämä tieto on tärkeää myös direktiivilajien tarkastelussa. Tutkimusten mukaan hoidon loppuessa lajisto voi aluksi monipuolistua, mutta umpeenkasvun edetessä köyhtyy. C.-A Hæggström tutki Ahvenanmaan lehdesniittyjen umpeenkasvua jo 1980-luvulla: tuloksena on lopulta vähälajinen kuusimetsä. Kun Ruotsissa karjanpito kiellettiin lehdesniittyjen suojelupäätösten yhteydessä, lehdesniittyjen lajistoarvot romahtivat.

Kuivat nummet (4030)

- Kuivia nummia on esimerkiksi Brittein Saarilla syntynyt pääasiassa laidunnuksen vaikutuksesta alueille, joilta metsät on aikoinaan hakattu pois. Luontaisesti niitä on voinut syntyä mm. metsäpalojen jäljiltä. Suomen sisämaan maataloustaustaiset kangaskedot luetaan kuiviin nummiin. . Nummissa, kuten muissakaan perinnebiotoopeissa ei luontodirektiivin määritelmän mukaan syntytausta ole oleellinen. Inventoitua nummipinta-alaa on Suomessa 1 100 ha, historiallisesta pinta-alasta ei ole tietoa.
- Keskeisiä hoitotoimenpiteitä ovat raivaus, poltto ja ympäristösopimukseen perustuva laidunnus.

Käydyssä keskustelussa nostettiin tästä luontotyyppistä esille seuraavia näkökulmia ja huomioita:

- Kuivien nummien pinta-alan ei voida sanoa lisääntyneen vuodesta 1995 nykyhetkeen, vaikka nykypinta-ala onkin suojelutasoarvioinnissa määritelty suuremmaksi kuin vuonna 1995 vallinneeksi arvioitu pinta-ala. Pinta-ala-arvioiden suuri epävarmuus selittää lukujen eron. Nykypinta-ala on kuitenkin arvioitu parhaan nyt käytettävissä olevan tiedon perusteella ja ekologisin perustein, kuten muissakin luontotyypeissä, joiden pinta-alat ovat hankalasti määritettäviä. Siksi vuoden 1995 karkeiden pinta-ala-arvioiden käyttö monissa tapauksissa ole perusteltua. Epävarmuustekijät on mahdollista selostaa komissiolle annettavassa suojelutasoraportissa.
- Teemaryhmän tehtävänä on tarkastella pinta-ala-arvioita ja valita mitä projektin ohjausryhmälle kunkin luontotyyppin osalta esitetään. Teemaryhmän ei tarvitse lukkiutua 1995-arvioihin nummissa sen enempää kuin muissakaan luontotyypeissä.

Tulvaniityt (6450)

- Tulvaniityt ovat pohjoiseen Suomeen painottuva luontotyyppi, jota esiintyy erityisesti suurten jokien varsilla. Aiemmin niitä hyödynnettiin karjataloudessa heinäniittyinä, mutta tämä käyttö on nykyisin

suurelta osin loppunut. Suurten jokien varsilla esiintyy usein luontaisesti kapea reunustulvaniitty, jota niittokäyttö on laajentanut ja estänyt kehittymästä tulvametsäksi.

- Inventoimatonta tulvaniittypinta-alaa on edelleen runsaasti, ja osa siitä on jo muuttumassa tulvametsäksi. Suurin osa tunnetuista tulvaniityistä on kuitenkin hyvässä tilassa. Vuonna 1995 tulvaniittyjen pinta-ala oli suunnilleen sama kuin nykyisin.
- Vesistöjen säännöstely on hävittänyt tulvaniittyjä, ja säännöstelyihin vesistöihin palauttaminen on usein vaikeaa tai mahdotonta. Ilmastonmuutos aikaistaa tulvia, mikä vaikuttaa tulvaniittyjen dynamiikkaan. Myös vesien rehevöityminen heikentää niiden luonnontilaa.
- Ennallistamistoimenpiteinä ovat mahdollisia erityisesti käytöstä poistettujen patojen ja muiden säännöstelyrakenteiden purkamiset, jotta tulvadynamiikka saadaan palautettua lähemmäs luonnontilaa.

Käydyssä keskustelussa nostettiin tästä luontotyypistä esille seuraavia näkökulmia ja huomioita:

- Pohjanmaan jokien tulvat ja niiden yhdyskunnille aiheuttamat ongelmat olivat ryhmälle tuttuja. Vesistöjen säännöstely sähköntuotantoa varten on hillinnyt ja tasannut luontaista tulvimista viimeisen n. 50 vuoden ajan, ja hyödyttänyt maanviljelystä jokien varsilla. Myös jokivarsien asutukselle tulvien tasaamisesta on ollut etua. Säännöstelyihin vedenkorkeuksiin on ehditty tottua, ja vedenkorkeuden vaihtelun kasvaminen luultavasti aiheuttaisi vastustusta rantojen käyttäjäkunnassa, mm. mökkien omistajissa. Maanomistusolot on tulvia vaativien luontotyyppien ennallistamistoimenpiteitä suunniteltaessa otettava huomioon.
- Luontaista kevättulvaa mukailevaa säännöstelyä on kokeiltu Ruotsissa, se voisi olla mahdollinen tulvaniittyjen ja -metsien ennallistamistoimenpide myös Suomen joissa.
- Pohdittiin, voitaisiinko osoittaa/löytää erityisiä tulvia tasaavia alueita, jotka kehittyisivät tulvaniityiksi haittaamatta maankäyttöä, kun jokien virtaamia palautetaan lähemmäs luonnontilaa. Säännöstelykäytäntöjen muuttaminen nähtiin helpommaksi keinoksi tulvimisen lisäämisessä kuin jokiesteiden kokonaan poistaminen.
- Myös ilmastonmuutos vaikuttaa jokien tulvimiseen. Ilmastonmuutoksesta johtuvalla tulvadynamiikan muuttumiselle on ollut viime vuosikymmenten mittaan yllättävän suuri vaikutus Oulankajoella, missä tulvien jokirantojen hiekkadyynejä muokkaava vaikutus on selvästi vähentynyt ja dyynien lajiston elinolosuhteet heikentyneet.
- Tulvaniittyjä luonnehdittiin hankalaksi kokonaisuudeksi, jolle on vaikea tehdä yhteenvetoa ennallistamiskeinoista. Tulvasanteiden luontaisten toimintojen palauttaminen lienee vaikeaa eteläisessä Suomessa, missä jokivarret ovat tarkkaan ihmiskäytössä (asutus, maatalous). Laidunnuksen hyvästä kustannustehokkuudesta rantaniittyjen lajiston turvaamiskeinona on olemassa tutkimustietoa.

Vain kirjallisesti esiteltävät luontotyypit:

- • **Jäkkiniityt (6230),**
- • **Kuivat niityt ja pensaikot kalkkipitoisella alustalla (tärkeät orkidea-alueet*) (6210)**

Vain kirjallisesti esiteltäviin luontotyyppihin ei tullut huomioita tässä kohtaa

Tarkasteltiin Hanna-Leena keskisen esittelemänä suojelutasoarviointityössä laadittua taulukkoa perinnebiotooppien pinta-alojen ja viitealojen arvioinnin yksityiskohdista.

Keskusteltiin yleisemmin avointen luontotyyppien käsittelyn jatkosta ja sidosryhmien osallistamisesta. Perinnebiotooppien koordinaatioryhmä kokoontuu 6.6. Keskusteltiin, onko teemaryhmällä sen asialistalle toiveita ja/tai annettavaa ennallistamissuunnitelmassa esitettävien tavoitteiden ja toimenpiteiden suhteen.

Varapuheenjohtaja kertoi, että seuraavan kokouksen asialistalla on pienryhmien työn suunnittelu. Jos perustetaan perinnebiotooppeja työstävä pienryhmä, sen olisi hyvä kokoontua jo ennen koordinaatioryhmän kokousta. Keskisen esittelemä taulukko ja teemaryhmätyössä käytettävät taustamateriaalit voitaisiin viedä koordinaatioryhmälle tiedoksi, ja pyytää koordinaatioryhmää muodostamaan näkemyksiä pinta-aloista voisi 6.6.-kokouksessa, johon osallistuu myös sidosryhmiä.

5. Seuraava kokous

Seuraava kokous on 29.4.2025 klo 12.30–15.00.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.59.

Liitteet

Liite 1. EATR 1_perinnebiotoopit_8.4.2025_F.pdf

Liite 2. MMM_puheenvuoro_08042025.pdf

Liite 3. Osallistamisen ajankohtaiset_Kuusinen.pdf.